

การวิเคราะห์ความสามารถของพยาบาลวิชาชีพ
ในการวินิจฉัยการพยาบาลทารกแรกเกิด

นางลำยอง รัศมีมาลา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-578-565-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN ANALYSIS OF PROFESSIONAL NURSES' ABILITIES IN NURSING
DIAGNOSIS FOR NEWBORN

Mrs. Lamyong Rusmeemala

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Nursing Administration Program

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-578-565-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์ความสามารถของพยาบาลวิชาชีพในการวินิจฉัย
การพยาบาลทารกแรกเกิด

โดย

นาง ล้ายอง รัศมีมาลา

ภาควิชา

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการพยาบาล

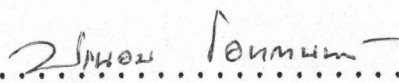
อาจารย์ที่ปรึกษา

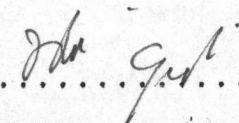
รองศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ บุญญารักษ์

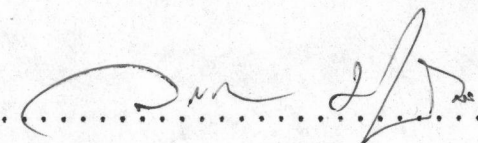
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โอทกานนท์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ บุญญารักษ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรรณ ปูณโชติ)

ลายอง รัศมีมาลา : การวิเคราะห์ความสามารถของพยาบาลวิชาชีพในการวินิจฉัยการพยาบาลทารกแรกเกิด (AN ANALYSIS OF PROFESSIONAL NURSES' ABILITIES IN NURSING DIAGNOSIS FOR NEWBORN) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.พวงรัตน์ บุญญานุกรักษ์, 179 หน้า. ISBN 974-578-565-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสามารถของพยาบาลวิชาชีพ ในการรวบรวมข้อมูลแบบคิด และการกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการรวบรวมข้อมูล และการกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพที่มีความแตกต่างกันโดยประสบการณ์และสังกัด กลุ่มตัวอย่างประชากรคือพยาบาลวิชาชีพจำนวน 135 คน เลือกโดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามที่ค้นสำนวนการวินิจฉัยแบบทดสอบที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย ทดสอบความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงภายในโดยมีค่าความเที่ยงของแบบทดสอบเท่ากับ .89 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์ของแมคไกวในการวิเคราะห์ความสามารถในการรวบรวมข้อมูลและแบบคิด วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ร่วมกับวิธีของเชฟเฟในการเปรียบเทียบความสามารถของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีประสบการณ์และสังกัดต่างกัน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถ รวบรวมข้อมูลประกอบการวินิจฉัยการพยาบาลกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลในระดับต่ำ
2. พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์มากกว่า 3 ปี - 6 ปี มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถรวบรวมข้อมูลสูงกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ 1 ปีและต่ำกว่า มากกว่า 1 ปี - 3 ปี และมากกว่า 6 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. พยาบาลวิชาชีพสังกัด กรุงเทพมหานคร และทบวงมหาวิทยาลัยมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถรวบรวมข้อมูลสูงกว่าพยาบาลวิชาชีพสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และสภาวิชาชีพไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่ มีแบบคิดไม่มีหลักการในการวินิจฉัยการพยาบาล และส่วนน้อย มีแบบคิดพิจารณาอย่างรอบคอบ
5. พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ มากกว่า 3 ปี - 6 ปี มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลสูงกว่า พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ 1 ปีและต่ำกว่า มากกว่า 1 ปี - 3 ปี มากกว่า 6 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. พยาบาลวิชาชีพสังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย และกระทรวงสาธารณสุข มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลสูงกว่า พยาบาลวิชาชีพสังกัด สภาวิชาชีพไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
 (เดิมเป็นภาควิชาพยาบาลศึกษา)
 สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
 ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

LAMYONG RUSMEEMALA : AN ANALYSIS OF PROFESSIONAL NURSES' ABILITIES
IN NURSING DIAGNOSIS FOR NEWBORN. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PUANGRAT
BOONYANURUK, Ed.D. 179 PP. ISBN 974-578-565-2

The purposes of this research were (1) to analyze professional nurses' abilities in using cues in thinking styles and in making the nursing diagnosis and (2) to compare those abilities classified by working experiences and employers' agencies under different jurisdictions. The sample were 135 professional nurses selected by using the multistage sampling method. Videotape simulation and the test developed by the investigators were used to collect data. Those instruments were tested for content validity and internal reliability which the test reliability was .89. McGuire's method was used to analyze abilities in making cues and thinking styles and one way analysis of variance cooperated with Scheffe's methods were selected to compare abilities. The major finding were :

1. Most professional nurses showed a low level of competency in using cues for making nursing diagnosis.
2. Professional nurses with 3-6 years of experiences had higher abilities than those who have been working 1 year and lower, 1-3 years and greater, and greater than 6 years at .05 significant level.
3. Professional nurses under the jurisdiction of Metropolitan Hospitals and the Ministry of University Affairs showed higher ability in using cues for making nursing diagnosis than those under the jurisdiction of the Ministry of Public Health and Thai Red Cross Hospital at .05 significant level.
4. Most professional nurses used random thinking style in making nursing diagnosis and only few showed thorough and discrimination thinking styles.
5. Professional nurses with 3-6 years experience had higher ability than those who have been working 1 year and lower, 1-3 years and greater, and greater than 6 years at .05 significant level.
6. Professional nurses under the jurisdiction of the Ministry of University Affairs and the Ministry of Public Health showed higher ability in formulating nursing diagnosis statements than those under the jurisdiction of Red Cross Hospital at .05 significant level.

ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
(เดิมเป็นภาควิชาพยาบาลศึกษา)

สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล

ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณา และความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ ที่ได้สละเวลาเพื่อให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งเสมอมา ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างมาก และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปุณฺณโชติ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือและตรวจสอบเกี่ยวกับการสร้างบทโทรทัศน์รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน จากสถาบันต่าง ๆ ที่ได้กรุณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างมาก และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้าภาควิชาพยาธิศาสตร์ หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ผู้ตรวจการพยาบาล และหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งทั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ตอบแบบทดสอบทุกท่านที่ให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยในครั้งนี้ด้วย

และท้ายที่สุดขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่กรุณาเอื้อเฟื้อเงินทุนบางส่วนในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณ น.ต. ศิริ รอดสนใจ และ พ.อ.ท. สิงห์ สารีกา ที่ได้ช่วยเหลือเกี่ยวกับการพิมพ์จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยดี

ลำยอง รัตมีมาลา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ปัญหาของการวิจัย.....	7
แนวเหตุผลและสมมติฐานในการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	14
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
มโนทัศน์การพยาบาล.....	15
วิชาชีพพยาบาลและความสามารถของพยาบาลวิชาชีพ.....	17
มโนทัศน์การวินิจฉัยการพยาบาล และกระบวนการพยาบาล..	24
กระบวนการวินิจฉัยการพยาบาล.....	31
กรอบแนวคิด แบบแผนสุขภาพและการเก็บรวบรวมข้อมูล....	37
การกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล.....	61
การพยาบาลทารกแรกเกิด.....	71

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	81
ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	81
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	85
การหาความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม.....	92
การหาความเที่ยงของแบบสอบถาม.....	92
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	93
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	117
สรุปผลการวิจัย.....	120
อภิปรายผลการวิจัย.....	124
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	130
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	131
บรรณานุกรม.....	133
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	143
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัยข้อมูล.....	145
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	153
ประวัติผู้วิจัย.....	179

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ประชากรและตัวอย่างประชากรพยาบาลวิชาชีพหอผู้ป่วย หลังคลอดจำแนกตามโรงพยาบาล.....	84
2	การปรับแบบทดสอบความสามารถรวบรวมข้อมูลประกอบการวินิจฉัย การพยาบาล การเลือกกิจกรรมรวบรวมข้อมูล ตามความเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ.....	89
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประชากร จำแนกตาม ประสบการณ์และสังกัด.....	100
4	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากร จำแนกตามประสบการณ์ และระดับความสามารถในการรวบรวมข้อมูลประกอบการวินิจฉัย การพยาบาล.....	102
5	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากร จำแนกตามสังกัดและ ระดับความสามารถในการรวบรวมข้อมูลประกอบการวินิจฉัย การพยาบาล.....	105
6	การเปรียบเทียบ คะแนนเฉลี่ย ดัชนีความสามารถ ดัชนีความคล่อง และดัชนีประสิทธิภาพ ของกลุ่มตัวอย่างประชากร จำแนกตาม ประสบการณ์.....	106
7	การเปรียบเทียบ คะแนนเฉลี่ย ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล ประกอบการวินิจฉัยการพยาบาลของตัวอย่างประชากรจำแนกตาม สังกัด.....	108
8	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประชากร จำแนกตามแบบคิด ในการวินิจฉัยการพยาบาล.....	109
9	คะแนนเฉลี่ย การกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลของกลุ่มตัวอย่าง ประชากร จำแนกตามประสบการณ์และสังกัด.....	111

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ความสามารถในการกำหนดข้อวินิจฉัย การพยาบาลของกลุ่มตัวอย่างประชากร จำแนกตามประสบการณ์...	113
11	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ความสามารถในการกำหนดข้อวินิจฉัย ของกลุ่มตัวอย่างประชากร จำแนกตามสังกัด.....	115

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	ข้อแตกต่างระหว่างการวินิจฉัยการพยาบาลและปัญหาาร่วม.....	27
2	กระบวนการวินิจฉัยของมิทเชลล์.....	32
3	กระบวนการวินิจฉัยการพยาบาลของพวงรัตน์ บุญญานุรักษ์.....	33
4	ขั้นตอนการวินิจฉัยการพยาบาลของคาร์เนวาลี.....	35